

UCHWAŁA NR .../...../16
RADY MIEJSKIEJ W SOLCU KUJAWSKIM
Z DNIA LISTOPADA 2016 ROKU

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Solec Kujawski na rok 2017

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446)¹ w związku z art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487)²

RADA MIEJSKA W SOLCU KUJAWSKIM
UCHWAŁA, CO NASTĘPUJE:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Solec Kujawski na rok 2017 wraz z preliminarzem wydatków, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Solec Kujawski oraz Dyrektorowi Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

¹Zmiany: Dz.U.2016.1579

²Zmiany: Dz.U.2015.1893

Projekt uchwały sporządziła: Małgorzata Żurek

Sprawdzono pod względem
formalno-prawnym

Paulina Popielewska-Konecka
RADCA PRAWNY

UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY NR / /16
RADY MIEJSKIEJ W SOLCU KUJAWSKIM
Z DNIA LISTOPADA 2016 ROKU

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Solec Kujawski na rok 2017

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.) realizacja działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wymienia szczegółowe zadania, których realizacja powinna być prowadzona zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy, w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, uchwalanego corocznie przez radę gminy. Zadania gminy w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi mogą być realizowane na wiele sposobów. Jest to uzależnione od możliwości i potrzeb gminy. W związku z tym dokonano analizy problemów alkoholowych występujących w Solcu Kujawskim, a Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Solec Kujawski na 2017 rok opracowany został w oparciu o te materiały.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skierowany jest nie tylko do osób uzależnionych od alkoholu, lecz do całej społeczności lokalnej i został pozytywnie zaopiniowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Solcu Kujawskim

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest konieczne i uzasadnione.

DYREKTOR
Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Solcu Kujawskim

mar Hanka Stamm

*Załącznik do Uchwały Nr / /16
Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim
z dnia listopada 2016r.*

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy
Solec Kujawski na rok 2017**

Spis treści:

I.	WPROWADZENIE.....	str. 2
II.	DIAGNOZA PROBLEMU UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY NA TERENIE MIASTA I GMINY SOLEC KUJAWSKI.....	str.4
1.	Dostępność alkoholu.....	str. 4
2.	Analiza częstotliwości występowania zagrożenia patologią wśród dzieci i młodzieży szkolnej oraz kryteria nieprzystosowania społecznego występujące na terenie Miasta i Gminy Solec Kujawski.....	str. 5
3.	Działania profilaktyczne szkół na terenie gminy w roku szkolnym 2015/2016.....	str. 7
4.	Wielkość problemu alkoholowego w środowisku lokalnym na podstawie danych Gminnej Komisji Rozwiązywania problemów Alkoholowych w Solcu Kujawskim.....	str. 9
5.	Problemy społeczne wynikające z nadużywania alkoholu.....	str. 9
III.	ZASOBY LOKALNE DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ I POMOCOWEJ.....	str.12
IV.	ADRESACI PROGRAMU.....	str.13
V.	CELE PROGRAMU I GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	str.13
1.	Cel główny.....	str.13
2.	Cele szczegółowe.....	str.13
3.	Główne kierunki działań.....	str.14
VI.	ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....	str.14
VII.	REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....	str.18
VIII.	ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNYCH KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....	str.19
IX.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ORAZ KOSZTY WYDATKÓW REALIZACJI ZADAŃ GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....	str.20

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH DLA MIASTA I GMINY SOLEC KUJAWSKI NA ROK 2017

I. WPROWADZENIE

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zobowiązuje jednostki samorządu terytorialnego do:

- podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy,
- popierania tworzenia i rozwoju organizacji społecznych, których celem jest krzewienie trzeźwości i abstynencji, oddziaływanie na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielanie pomocy ich rodzinom, jak również zapewnienia warunków sprzyjających działaniom tych organizacji,
- współdziałania również z Kościołem Katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

2. Realizacja zadań, o których mowa w w/w ustawie jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy. Program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w programie.

3. Rozwiązywanie problemów alkoholowych oznacza podejmowanie wszechstronnych działań ukierunkowanych na osoby uzależnione od alkoholu i ich rodziny, w trosce o zmniejszenie destrukcyjnych skutków nadużywania alkoholu. Szkody wynikające z nadużywania alkoholu występują we wszystkich obszarach życia ludzkiego. Istnieje, zatem konieczność podjęcia intensywnych i skutecznych działań profilaktycznych, leczniczych, prewencyjnych i rehabilitacyjnych.

4. Działania zaplanowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2017 r. stanowią nie tylko kontynuację zadań i przedsięwzięć zapoczątkowanych w minionych latach, ale także dają odpowiedź na nowe sugestie i potrzeby środowisk realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

5. Podstawa prawna i merytoryczna programu.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Solec Kujawski na rok 2017 opracowano na podstawie:

- ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2016 r., poz. 487 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r., Nr 43, poz. 225 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2006 r., Nr 94, poz. 651 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r., poz. 224 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446 ze zm.),
- ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r., poz. 239 z późn. zm.).

Dokumenty krajowe, regionalne i lokalne, z realizacją, których koresponduje realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Solec Kujawski na rok 2017:

- Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 – 2020 - Rozporządzenie Rady Ministrów z 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020, (Dz.U.2016, poz.1492),
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Solec Kujawski na lata 2016 - 2020 (Uchwała Nr XII/116/15 Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim z dnia 18 grudnia 2015 r.).

II. DIAGNOZA PROBLEMU UZALEŻNIENÍ I PRZEMOCY NA TERENIE MIASTA I GMINY SOLEC KUJAWSKI

Diagnoza problemów alkoholowych, przemocy służy przede wszystkim dostosowaniu lokalnej polityki wobec problemu alkoholizmu. Diagnoza ma charakter dynamiczny i wymaga stałej aktualizacji, a monitoring problemów alkoholowych dostarcza danych do ewaluacji podejmowanych działań.

1. Dostępność alkoholu.

Alkohol jest towarem legalnym, powodującym jednak istotne szkody zdrowotne, społeczne i ekonomiczne. Dlatego obrót napojami alkoholowymi objęty jest pewnymi prawnymi ograniczeniami zarówno pod względem dostępu fizycznego (gęstość sprzedaży), jak i ekonomicznego (podatek akcyzowy).

Tabela nr 1 przedstawia statystykę wydanych w 2015 roku zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta i gminy Solec Kujawski.

Tab. 1. Sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta i gminy Solec Kujawski w 2015 r.

ROK		2015
1.1 Liczba punktów sprzedaży, posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży:		
a)	A - do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo	43
b)	B - od 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)	40
c)	C - powyżej 18 % zawartości alkoholu	11
1.2. Liczba punktów sprzedaży, posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży:		
a)	A- do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo	28
b)	B -od 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)	8
c)	C - powyżej 18 % zawartości alkoholu	7
1.3. Liczba wydanych zezwoleń:		
a)	na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży	48
b)	na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży	18
1.4. Liczba cofniętych zezwoleń:		

a)	z powodu likwidacji punktu	20
b)	z powodu braku uiszczenia opłaty	4
c)	z powodu nie przestrzegania zasad sprzedaży napojów alkoholowych	0
d)	z powodu rezygnacji z zezwolenia	3

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Solcu Kujawskim.

2. Analiza częstotliwości występowania zagrożenia patologią wśród dzieci i młodzieży szkolnej oraz kryteria nieprzystosowania społecznego występujące na terenie Miasta i Gminy Solec Kujawski (zestawienie dotyczy roku szkolnego 2015/2016, sporządzono na podstawie danych pochodzących od pedagogów szkolnych):

Zespół Szkół

<i>Liczba uczniów ogółem</i>	583 uczniów
- brak odpowiedniej opieki w rodzinie	45 uczniów
- nadzór kuratora sądowego	23 uczniów
- nadużywanie alkoholu w rodzinie	30 uczniów
- przemoc fizyczna wobec dzieci	7 uczniów
- konflikty rodzinne	50 uczniów
- agresja wobec innych uczniów	15 przypadków
- wandalizm	6 przypadków
- wymuszenia pieniędzy (rzeczy)	0
- uczestnictwo w grupach nieformalnych	0
- wagary	22 uczniów
- spożywanie alkoholu	7 uczniów
- palenie papierosów	11 uczniów
- używanie narkotyków	3 uczniów

Szkoła Podstawowa Nr 4

<i>Liczba uczniów ogółem</i>	721 uczniów
- brak odpowiedniej opieki w rodzinie	ok. 35 uczniów
- nadzór kuratora sądowego	14 uczniów
- nadużywanie alkoholu w rodzinie	ok.15 uczniów
- przemoc fizyczna wobec dzieci	nie wykazano
- konflikty rodzinne	nie wykazano
- agresja wobec innych uczniów	15
- wandalizm	nie wykazano
- wymuszenia pieniędzy	nie wykazano
- uczestnictwo w grupach nieformalnych	nie wykazano
- wagary	7
- spożywanie alkoholu	nie wykazano
- palenie papierosów	nie wykazano
- używanie narkotyków	nie wykazano

Gimnazjum Publiczne nr 2

<i>Liczba uczniów ogółem -</i>	<i>262 uczniów</i>
- brak odpowiedniej opieki w rodzinie	13 uczniów
- nadzór kuratora sądowego	4 uczniów
- nadużywanie alkoholu w rodzinie	8 uczniów
- przemoc fizyczna wobec dzieci	1 uczeń
- konflikty rodzinne	5 uczniów
- agresja wobec innych uczniów	6 uczniów
- wandalizm,	2 uczniów
- wymuszenia pieniędzy	0
- uczestnictwo w grupach nieformalnych	4 uczniów
- wagary	11 uczniów
- spożywanie alkoholu	4 uczniów
- palenie papierosów	8 uczniów
- używanie narkotyków	1 uczeń

Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych

<i>Liczba uczniów ogółem –</i>	<i>204 uczniów</i>
- brak odpowiedniej opieki w rodzinie	14 uczniów
- nadzór kuratora sądowego	3 uczniów
- nadużywanie alkoholu w rodzinie	3 uczniów
- przemoc fizyczna wobec dzieci	nie wykazano
- konflikty rodzinne	12 uczniów
- agresja wobec innych uczniów	4 uczniów
- wandalizm, niszczenie mienia szkoły	nie wykazano
- wymuszenia pieniędzy	nie wykazano
- uczestnictwo w grupach nieformalnych	nie wykazano
- wagary	25 uczniów
- spożywanie alkoholu	8 uczniów
- palenie papierosów	32 uczniów
- używanie narkotyków	2 uczniów

Pedagodzy szkolni, podając powyższe dane opierali się na oficjalnie zgłoszonych i wykrytych przypadkach.

3. Działania profilaktyczne szkół na terenie gminy w roku szkolnym 2015/2016

Zespół Szkół w Solcu Kujawskim

- a) Liczba wdrażanych programów profilaktycznych w szkole – 4:
- Szkolny Program Profilaktyczny,
 - „Szkola z charakterem”,
 - „Stop wagarom”,
 - „Szkola bez przemocy”.
- b) Liczba uczestników szkolnych programów profilaktycznych:
- dzieci i młodzież – 583,
 - rodzice - 300,
 - nauczyciele - 35.
- c) Liczba osób przeszkolonych w zakresie interwencji i pomocy ofiarom przemocy w rodzinie – 2.
- d) Inne działania profilaktyczne:
- Warsztaty z profilaktyki uzależnień dla klasy I GP (przemoc seksualna, cyberprzestrzeń).

Szkola Podstawowa Nr 4 w Solcu Kujawskim

- a) Liczba wdrażanych programów profilaktycznych w szkole – 6:
- Program Profilaktyczny Szkoły,
 - „Bezpieczna i przyjazna szkoła”,
 - „Bezpieczna przerwa”,
 - „Jestem bezpieczny - umiem pomagać innym”,
 - „Żyjmy zdrowo”,
 - „Tydzień bardzo kulturalny”,
- b) Liczba uczestników szkolnych programów profilaktycznych:
- dzieci i młodzież – 721,
 - rodzice – ok. 350,
 - nauczyciele – 55.
- c) Liczba osób przeszkolonych w zakresie interwencji i pomocy ofiarom przemocy w rodzinie – 50.
- d) Inne działania profilaktyczne:
- Działania profilaktyczne skierowane na zapewnienie bezpieczeństwa uczniom: spotkania z przedstawicielami Policji na zajęciach z zakresu „Bezpieczna droga do szkoły” , „Cyberprzemoc”, „Uzależnienia”, „Dzień profilaktyki”, „Dzień przeciw przemocy”, konkursy, wystawy, gazetki dotyczące szeroko pojętej profilaktyki chroniącej przed zagrożeniami, monitorowanie obiektu szkolnego, realizacja klasowych programów wychowawczych, bieżąca obserwacja uczniów i konsekwentne reagowanie na pojawiające się problemy, koordynowanie działań profilaktycznych z innymi instytucjami, analiza zagrożeń 2 razy w ciągu roku szkolnego –

przedstawienie na posiedzeniach Rady Pedagogicznej przez pedagoga i koordynatora ds. bezpieczeństwa, badanie ankietowe wśród rodziców uczniów, nauczycieli – diagnoza skali zjawiska, zagrożenia uzależnieniami wśród uczniów, agresji i przemocy wykorzystanie wyników do diagnozy zapotrzebowania na profilaktykę tych zjawisk.

Gimnazjum Publiczne Nr 2 w Solcu Kujawskim

a) Liczba wdrażanych programów profilaktycznych w szkole – 3:

- „Profilaktyka nowotworowa”,
- „Zdrowe żywienie – mądre pokolenie”,
- „Wagarom – STOP” .

b) Liczba uczestników szkolnych programów profilaktycznych:

- młodzież - wszyscy uczniowie,
- rodzice - wszyscy rodzice,
- nauczyciele - wszyscy nauczyciele.

c) Liczba osób przeszkolonych w zakresie interwencji i pomocy ofiarom przemocy w rodzinie -1.

d) Inne działania profilaktyczne:

- spotkania z terapeutą ds. uzależnień, policją,
- dwie grupy socjoterapeutyczne.

Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Solcu Kujawskim

a) Liczba wdrażanych programów profilaktycznych w szkole – 5:

- „Jak żyć z ludźmi”,
- „Nasze spotkania”,
- Szkolny Program Profilaktyki,
- Szkolny Program Wychowawczy,
- Program „Fred goes net” – kierowany do młodych użytkowników marihuany.

b) Liczba uczestników szkolnych programów profilaktycznych:

- młodzież – 204,
- rodzice – 80,
- nauczyciele – 20.

c) Liczba osób przeszkolonych w zakresie interwencji i pomocy ofiarom przemocy w rodzinie - 1.

Inne działania profilaktyczne:

- Udział młodzieży w spektaklu profilaktycznym „Dzieci z dworca ZOO”,
- Kampania szkolna „Nie daj się depresji - uśmiechnij się”,

- Szkolenia dla rodziców nt. szkodliwości dopalaczy, narkotyków i alkoholu.

4. Wielkość problemu alkoholowego w środowisku lokalnym na podstawie danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Solcu Kujawskim.

Tab. 2. Wnioski do GKRPA w latach 2014-2015

	2014	2015
Liczba wniosków o leczenie odwykowe skierowane do GKRPA	51	44
Liczba wniosków o leczenie odwykowe, skierowanych do sądu	33	19
Liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe	5	9

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Solcu Kujawskim.

Wskaźnikiem problemów alkoholowych występujących w gminie jest też liczba wniosków o zobowiązanie osób do leczenia odwykowego, przyjętych do GKRPA. Jak wynika z powyższej tabeli liczba wniosków o leczenie odwykowe w ostatnich latach kształtuje się mniej więcej na podobnym poziomie. Systematycznie natomiast wzrasta liczba osób, które podjęły leczenie.

5. Problemy społeczne wynikające z nadużywania alkoholu.

Picie alkoholu odbywa się najczęściej w przestrzeni społecznej (w określonych miejscach, czasie i w otoczeniu innych ludzi), a negatywne efekty działania alkoholu (agresja, przemoc, zachowania ryzykowne, zachowania przestępcze, wypadki) dotyczą nie tylko pijącego, ale również otaczającego go osoby. Najważniejsze szkody społeczne wynikające z picia alkoholu to:

- zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, w tym zjawisko przemocy w rodzinie,
- nietrzeźwość w miejscach publicznych (zakłócenia porządku i nagabywanie, przestępstwa, wykroczenia, wypadki, nietrzeźwość w miejscu pracy).

Członkowie rodzin z problemem alkoholowym są grupą ryzyka, która jest szczególnie narażona na przemoc. Trzeba jednak pamiętać, że przemoc może mieć miejsce zarówno w rodzinach tzw. dysfunkcyjnych (gdzie są takie zjawiska jak: uzależnienie, bezrobocie itp.) jak i w rodzinach o wysokim statusie społecznym, w których z pozoru nie ma większych problemów. Oszacowaniu skali zjawiska przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym służą dane dotyczące realizacji procedury Niebieskie Karty.

Tab. 3. Realizacja Procedury Niebieskiej Karty w latach 2014-2015

Lp.	DANE DOTYCZĄCE REALIZACJI PROCEDURY NIEBIESKA KARTA	Rok 2014	Rok 2015
1.	Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4
2.	Liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” – ogółem	93	114

	- w tym z poprzedniego roku	16	27
3.	Liczba Niebieskich Kart, przekazanych do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego.	77	87
	w tym: - przekazanych przez Policję	62	73
	- przekazanych przez pomoc społeczną	11	12
	- przekazanych przez oświatę	0	2
	- przekazanych przez ochronę zdrowia	4	0
	-przekazanych przez GKRPA	0	0
4.	Liczba rodzin objętych Procedurą „Niebieskie Karty“	63	67
5.	Liczba osób w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty“	197	228
6.	Liczba osób doświadczających przemocy	65	69
	w tym: - kobiety	58	60
	- mężczyźni	6	6
	- małoletni	1	3
7.	Liczba osób wskazanych jako sprawcy przemocy	65	69
8.	Liczba spraw skierowanych do Prokuratury, Policji	7	9
9.	Liczba powołanych grup roboczych w bieżącym roku	63	67
10.	Liczba spotkań grup roboczych	252	253
11.	Liczba zakończonych Procedur „Niebieskie Karty”, w tym z roku poprzedniego ogółem	53	59
12.	Liczba przypadków odebrania dziecka z rodziny przez pracownika socjalnego wykonującego obowiązki służbowe (zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie).	2	0

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Solcu Kujawskim.

Wśród osób stosujących przemoc w rodzinie w znacznym stopniu alkohol jest przyczyną tego zjawiska. W 2014 roku na 77 wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w 51 przypadkach przyczyną stosowania przemocy był alkohol, co stanowiło 66% wszystkich kart, natomiast w 2015 roku na 87 wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w 60 przypadkach przyczyną stosowania przemocy był alkohol, co stanowiło 69% wszystkich kart.

Osoby i rodziny dotknięte problemem przemocy mają możliwość wsparcia i pomocy oferowanej przez specjalistów - psychologa, pracownika socjalnego i kuratora zawodowego, pracujących w Punkcie Konsultacyjnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Tab. 4. Pomoc prawna, psychologiczna i praca socjalna udzielane w Punkcie Konsultacyjnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie:

L.p.	Dane dotyczące pomocy w PK	2013 rok	2014 rok	2015 rok
1	Liczba porad i konsultacji ogółem	241	212	265
3	Liczba popołudniowych wyjazdów w środowiska, zagrożone przemocą	88	80	68

Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim

Tab. 5. Pomoc finansowa i rzeczowa udzielana rodzinom z problemem alkoholowym:

L.p.		Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
1.	Faktyczna liczba rodzin korzystających z pomocy MGOPS	596	634	598
2.	Liczba rodzin z problemem alkoholowym, którym udzielono pomocy	51	76	70

Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim.

W 2013 roku liczba rodzin z problemem alkoholowym to 8,56 % w stosunku do ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej, zaś w 2014 to 11,99 %, a w 2015 roku 11,71 %. Jak wynika z powyższego liczba rodzin z problemem alkoholowym korzystających z pomocy materialnej Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim w ostatnich trzech latach systematycznie wzrasta, w stosunku do ogółu korzystających z pomocy.

Osoby borykające się z problemem alkoholowym oraz ich rodziny mają możliwość skorzystania z pomocy terapeutów w Punktach Konsultacyjnych, działających przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim. Skalę problemu ukazują poniższe dwie tabele.

Tab.6. Pomoc terapeutyczna i porady w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób z Problemem Alkoholowym:

L.p.	Dane dotyczące pomocy w PK	2014 rok	2015 rok
1	Liczba porad i konsultacji ogółem	180	160
2	Liczba osób, które skorzystały z porad i konsultacji ogółem i konsultacji ogółem	137	65

Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim

Tab.7. Pomoc terapeutyczna i porady w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Współzależniowych:

L.p.	Dane dotyczące pomocy w PK	2014 rok	2015 rok
1	Liczba porad i konsultacji ogółem	80	43
2	Liczba osób, które skorzystały z porad i konsultacji ogółem	64	22

Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim.

Wśród mieszkańców miasta i gminy Solec Kujawski duży problem stanowią osoby nietrzeźwe, w tym nietrzeźwi kierowcy. Z danych Komisariatu Policji w Solcu Kujawskim wynika, że w 2014 roku zatrzymano 47 nietrzeźwych kierowców, a 117 nietrzeźwych osób doprowadzono do wytrzeźwienia do PDOZ (pomieszczenie dla osób zatrzymanych). Natomiast w 2015 roku

zatrzymano 43 nietrzeźwych kierowców, a 114 nietrzeźwych osób doprowadzono do wytrzeźwienia do PDOZ.

Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim zauważył, iż pewne, zagrożone wykluczeniem społecznym i uzależnieniem grupy młodych ludzi nie sięgają po pomoc. Jedni nie chcą, drudzy nie potrzebują, jeszcze inni po prostu się jej wstydzą. W związku z tym od 2015 roku nową formą pomocy jest projekt streetworker skierowany w stronę wykluczonym społecznie między innymi nastolatkom i osobom bezdomnym.

Streetworker ma za zadanie ukazać jak ważne jest zorganizowanie czasu wolnego młodym ludziom, gdyż nuda jest powodem sięgania po pierwszego papierosa, narkotyki, czy alkohol. Praca z dziećmi na ulicy ma zmienić ich perspektywę patrzenia na życie, poszerzenia i zbudowania w umysłach młodych ludzi nowych schematów zachowań, by nabył dodatkowe umiejętności, które pomogą mu w rozwiązaniu problemów. Streetworker dociera do młodzieży zagrożonej zarówno uzależnieniem jak i wykluczeniem społecznym. Założeniem jego pracy jest praca profilaktyczno-wychowawcza, mająca na celu dostarczenie młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego, poprzez wykorzystanie typowej dla wieku aktywności, tak, aby poprzez bezpośredni, niesformalizowany kontakt z pedagogami ulicy kształtować inny styl życia niż oferuje im ich środowisko.

Powyższe dane pozwalają zdiagnozować, iż aktualnie występujące problemy alkoholowe i towarzyszące im negatywne zjawiska wymagają dalszych intensywnych działań zmierzających do ograniczania spożywania napojów alkoholowych i innych zjawisk patologicznych w tym przeciwdziałanie przemocy oraz prowadzenie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży.

III. ZASOBY LOKALNE DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ I POMOCOWEJ

1. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
ul. 29 Listopada 12, 86-050 Solec Kujawski, tel. 052 387 87 02,
2. Punkt Konsultacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym,
ul. 29 Listopada 12, 86-050 Solec Kujawski, tel. 052 387 07 17,
3. Punkt Konsultacyjny dla Osób Współzależnionych,
ul. 29 Listopada 12, 86-050 Solec Kujawski, tel. 052 387 07 17,
4. Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Narkomanii,
czynny w szkołach na terenie Solca Kujawskiego,

5. Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
ul. 29 Listopada 12, 86-050 Solec Kujawski, tel. 052 387 87 10,

6. Organizacje pozarządowe i grupy samopomocowe,

7. Zespół Interdyscyplinarny i Grupy Robocze,

8. Solecie Centrum Kultury,

9. Placówki oświaty.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są wszyscy mieszkańcy miasta i gminy Solec Kujawski, a w szczególności:

- dzieci i młodzież,
- rodzice, opiekunowie i wychowawcy,
- konsumenci i sprzedawcy napojów alkoholowych,
- osoby pijące w sposób ryzykowny, szkodliwy oraz osoby uzależnione,
- rodziny osób z problemem alkoholowym,
- kobiety w ciąży,
- pracownicy podmiotów działających na terenie Solca Kujawskiego, zajmujący się zawodowo lub służbowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień,
- inne osoby dorosłe, w tym kierowcy.

V. CELE PROGRAMU I GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ

1. Cel główny:

Ograniczenie spożywania alkoholu i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych.

2. Cele szczegółowe:

- Ograniczenie szkód zdrowotnych wynikających ze spożywania alkoholu,
- Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego związanych z alkoholem, w tym ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
- Ograniczenie skali zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież,
- Ograniczenie przypadków naruszeń prawa lub innych zakłóceń życia publicznego przez osoby będące pod wpływem alkoholu,

- Ograniczenie dostępności alkoholu,
- Tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji programu,
- Ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom,
- Zmniejszenie dostępności i zmiana struktury spożywanego alkoholu,
- Poprawa jakości działań podmiotów realizujących gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

3. Główne kierunki działań

- Profilaktyka uzależnień i edukacja publiczna,
- Pomoc psychospołeczna i prawna,
- Interwencja,
- Terapia, rehabilitacja, integracja społeczna i zawodowa,
- Współpraca, badania, analizy.

VI. ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Zadanie 1.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu:

- .1 Udzielanie pomocy osobom uzależnionym oraz zagrożonym uzależnieniem od alkoholu, w następujących formach:
 - a) konsultacje specjalistów,
 - b) zajęcia edukacyjne, w tym warsztaty i treningi,
 - c) pomoc i wsparcie psychologiczne,
 - d) współpraca z innymi instytucjami i organizacjami w realizacji programów edukacyjno - korekcyjnych dla kierowców, którzy utracili prawo jazdy w związku z prowadzeniem pojazdów w stanie nietrzeźwości,
 - e) zakup i upowszechnianie materiałów edukacyjnych, informacyjnych o istocie uzależnień.
- .2 Organizowanie, współorganizowanie, dofinansowanie udziału w konferencjach, seminariów oraz form podnoszących poziom kwalifikacji z zakresu terapii uzależnień.

Zadanie 2.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy z używaniem alkoholu, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

.2.1. Działania na rzecz rodzin z problemem przemocy i uzależnień:

- a) Udzielanie pomocy poprzez: poradnictwo, wsparcie psychologiczne, edukację, psychoedukację, konsultacje specjalistyczne, mediacje rodzinne w ramach Punktów,
- b) Udzielanie pomocy rodzinom, w których występuje problem dysfunkcji wychowawczych związanych z problemem uzależnień i przemocy w rodzinie poprzez: zajęcia edukacyjne, warsztaty umiejętności życia w rodzinie, uczestnictwo w Szkole dla Rodziców, poradnictwo oraz wykłady,
- c) Prowadzenie edukacji publicznej zwiększającej świadomość rodziców i opiekunów w wychowaniu dzieci i młodzieży, korygującej postawy rodzicielskie,
- d) Prowadzenie Punktu Światelko, świadczącego specjalistyczną pomoc w związku z uzależnieniem i przemocą w rodzinie, w szczególności dla krzywdzonych dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych,
- e) Prowadzenie edukacji zwiększającej wiedzę i umiejętności specjalistów oraz rodziców z zakresu przemocy w rodzinie, przemocy rówieśniczej, w tym cyberprzemocy,
- f) Realizacja założeń Gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, tworzonych w oparciu o Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2014-2020.

.2.2. Udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy w związku z używaniem substancji psychoaktywnych poprzez:

- a) Konsultacje specjalistów,
- b) Zajęcia edukacyjne,
- c) Warsztaty umiejętności życiowych,
- d) Treningi zachowań,
- e) Poradnictwo,
- f) Psychoterapię,
- g) Współpracę i dofinansowanie działań instytucji i organizacji pozarządowych, realizujących programy skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, szczególnie dotkniętych alkoholizmem, przemocą.

- .3 Finansowanie różnych form pomocy dla dzieci oraz rodzin, w których występują problemy w związku z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie, poprzez organizację wolnego czasu i wypoczynku.

Zadanie 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

- .3.1. Realizowanie, finansowanie, dofinansowywanie realizacji programów z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym:
- a) Programów informacyjno – edukacyjnych,
 - b) Programów środowiskowych,
 - c) Programów rówieśniczych,
 - d) Programów socjoterapeutycznych oraz innych programów zawierających elementy terapii,
 - e) Programów adresowanych do tzw. „grup ryzyka“, m.in.: realizacja programów interwencyjnych na rzecz dzieci, młodzieży i rodzin z problemem alkoholowym,
 - f) Programów alternatywnych z uwzględnieniem pozalekcyjnych zajęć sportowych,
 - g) Programów nowoczesnej profilaktyki zintegrowanej z zastosowaniem skutecznych strategii profilaktycznych oraz rozwiązań nowatorskich,
 - h) Programów edukacyjnych dla rodziców i wychowawców,
 - i) Programów realizowanych w czasie wolnym od nauki, w tym podczas ferii oraz wakacji.
- .3.2. Prowadzenie edukacji publicznej także we współpracy z mediami publicznymi. Organizowanie i udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach, akcjach profilaktycznych.
- .3.3. Promocja zdrowego, bezpiecznego stylu życia, zdrowia psychicznego, poprzez organizowanie, finansowanie, dofinansowywanie różnego rodzaju imprez oraz wydarzeń społeczno - kulturalnych adresowanych do mieszkańców Solca Kujawskiego.
- .3.4. Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego.
- .3.5. Prowadzenie działań edukacyjnych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez działania streetworkera.

- .3.6. Organizowanie, współorganizowanie szkoleń, konferencji, seminariów i innych podnoszących poziom kwalifikacji realizatorów działań z zakresu profilaktyki zintegrowanej oraz problematyki uzależnień.
- .3.7. Prowadzenie badań, monitorowanie problemów społecznych, związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie.
- .3.8. Opracowywanie, wykonywanie materiałów służących realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień.
- .3.9. Zakup materiałów, wydawnictw, prasy do realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień.
- .3.10. Inne działania z zakresu profilaktyki.
- .3.11. Informowanie właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych o obowiązku przestrzegania przepisów ustawy oraz Uchwały Rady Miasta i Gminy w Solcu Kujawskim w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz zasad przyznawania, kontroli i cofania zezwoleń na sprzedaż alkoholu.

Zadanie 4.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.

- .3.11.1. Udzielanie pomocy merytorycznej, organizacyjnej, finansowej instytucjom, osobom fizycznym, organizacjom pozarządowym, w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy.
- .3.11.2. Współdziałanie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom. W zakresie realizacji:
 - a) Programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży, rodzin, w tym z grup podwyższonego ryzyka,
 - b) Programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i ich rodzin,
 - c) Programów szkoleniowych dla osób pracujących z osobami zagrożonymi oraz uzależnionymi od narkotyków,
 - d) Organizowania imprez promujących zdrowy styl życia.
- .3.11.3. Współpraca z ruchami samopomocowymi.

Zadanie 5.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polegająca na podejmowaniu czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, ponoszenie kosztów z tym związanych oraz kosztów innych działań Gminnej

Komisji.

Zadanie 6.

Podnoszenie kwalifikacji członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez udział w konferencjach, szkoleniach, warsztatach oraz związane z tym koszty udziału i dojazdu.

Zadanie 7.

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w itp.13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

VII. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych koordynowana jest przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim.

Realizatorzy programu:

1. Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim – zadania:

- Przygotowanie projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Bieżąca koordynacja i nadzór nad formalną i merytoryczną zgodnością wykonywanych zadań z przyjętym preliminarzem,
- Przeprowadzanie analizy problemów alkoholowych i stanu zasobów w dziedzinie ich rozwiązywania na terenie miasta i gminy,
- Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, tj. z organizacjami pozarządowymi, policją, placówkami służby zdrowia, instytucjami zajmującymi się edukacją, kulturą i sportem oraz wychowaniem w trzeźwości, kuratorami sądowymi i społecznymi.
- Nadzór i koordynacja działalności Punktów Konsultacyjnych i Punktu Świątełko.

2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – zadania:

- Inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej

- od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- Opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałą Rady Miejskiej w Solcu Kujawskim, o których mowa w itp. 12 ust. 1 i 2 ustawy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe),
 - Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wystawionego przez Burmistrza, itp. 18 ust 8 ww. ustawy), w 2014 przeprowadzono 22 kontrole punktów sprzedaży alkoholu. W roku 2015 przeprowadzono 18 kontroli.
3. Miejskie jednostki organizacyjne, które posiadają niezbędną wiedzę, doświadczenie i potencjał kadrowy w zakresie zagadnień objętych programem.
 4. Podmioty pozarządowe i podmioty wymienione w itp. 3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz inne instytucje i osoby fizyczne, poprzez zlecenie zadań programu zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

VIII. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNYCH KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

1. Za udział w posiedzeniach Komisji ustala się wynagrodzenie dla Przewodniczącego, Z-cy, sekretarza i członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia.
2. Minimalne wynagrodzenie rozumiane jest, jako minimalne wynagrodzenie za pracę w 2017 r. obwieszczone przez Prezesa Rady Ministrów i ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 13 września 2016 r. poz. 1456.
3. Wynagrodzenie przysługuje za udział w posiedzeniach Komisji i wypłacane jest na podstawie listy obecności podpisanej przez przewodniczącego Komisji lub jego zastępcę i sekretarza Komisji.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ORAZ KOSZTY WYDATKÓW REALIZACJI ZADAŃ GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

1. Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych są środki finansowe budżetu gminy pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.

2. Koszty planowanych wydatków na realizację zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych określa załącznik nr 1 do niniejszego Programu.

Preliminarz wydatków w 2017 roku
na realizację
Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

L.p	Rodzaj wydatków	Kwota w zł.
1.	Działalność Punktów Konsultacyjnych	64.426,00
2.	Prowadzenie Punktu Światelko świadczącego specjalistyczną pomoc w związku z uzależnieniem i przemocą w rodzinie, w szczególności dla krzywdzonych dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych	42.465,00
3.	Zajęcia socjoterapeutyczne dla młodzieży w Gimnazjum Publicznym Nr 2	5358,00
4.	Realizacja zadań ustawowych przez GKRPA, w tym wynagrodzenie wg zasad określonych w Gminnym Programie, a także zakup materiałów, usług pocztowych, itp.	114.467,00
5.	Podnoszenie kwalifikacji członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez udział w konferencjach, szkoleniach, warsztatach oraz związany z tym zwrot kosztów udziału i dojazdu na szkolenia.	7.200,00
6.	Dotacje celowe przekazane do samorządu województwa na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	810,00
7.	Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom.	25.000,00
8.	Organizacja podwórkowego, objazdowego teatru profilaktycznego.	1.500,00
9.	Organizacja happeningu – „Trzeźwe święta = uśmiechnięte święta”	1.000,00
10.	Organizacja Trzeźwościowego Festynu Rodzinnego pn. „Wspólnie przeciw uzależnieniom”.	1.600,00
11.	Zakup materiałów informacyjno – edukacyjnych (książki, kasety, płyty DVD, broszury, ulotki, prenumeraty, czasopisma itp.)	645,00
12.	Projekt streetworker w stronę wykluczonym społecznie między innymi nastolatkom i bezdomnym.	25.545,00
	KOSZTY OGÓŁEM:	290.016,00

Wydatki związane z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych finansowane są z działu 851 rozdział 85154